

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637054

Discursus XIV. De proposito in Confessione necessario. Cùm potissima
Confessionis vis in emendationis proposito sita sit, demonstratur,
præcipuam in eodem faciendo adhibendam esse curam, ut firmâ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51667)

contristetur, cogitemus non minus mundum fore, quam mortuum. Quando autem erit mundius, tanto erit spiritus ad Deum caelesti in gloria contemplandum, juxta notissimum illud Servatoris nostri Oraculum: *Beati*

ti mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Et quanto erit excelcius, tanto nos etiam reddet magis idoneos ad Deo semper gaudendum; ut altero Christi effato docemur: Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.

DISCURSUS XIV.

De Emendationis Proposito ad Confessionem necessario.

I. Duplex malorum genus est, quod Medicorum judicio, humano in corpore Paralysis efficit. Nonnunquam enim vim omnem sentiendi stupefacit; alias facultatem tantum motricem ligat. Utrumque horum etiam peccatum praestat: modò enim cor hominis & animum tam reddit durum & intrastabilem, ut doloris & poenitentiae sensum planè nullum habeat: alias autem, etsi doloris aliquid mentem afficiat, facultas tamen motrix prorsus obstupescit, sic ut animus à malis & miserijs suis avellere se, & recedere nulla ratione valeat. Habemus hic aliud animi nostri vitium & pravitatem, nullis, ne sanguineis quidem lacrymis, satis deplorandam. Multi peccata Sacerdoti confitentur, sed non emendantur; quia illo destituuntur, quod primo loco ad veram, stabilemque vitae emendationem requiritur, *R. P. Segneri S. J. Christ. Instr. Tom. III.*

proposito inquam & decreto, non peccandi de cetero, sed vitam in melius commurandi. Hoc igitur de Proposito ac Decreto hodie differam necesse est, tria, quae comitari ipsum debent, ut ad speratam admissorum veniam impetrandam sufficiat, pluribus explicando.

II. Si virtutum singulae aliquid de Divinis perfectionibus participant, affirmandum erit, virtutem Poenitentiae, participare aliquid ex illo odio, quo Deus in peccatum fertur; unde consequens est, quòd, quas observamus Divino hoc in odio condiciones ac dotes, eas etiam imitari pro modulo debeat voluntas Poenitentis ad hoc, ut rectè se habeat. Est autem odium divinum erga peccatum stabile ac firmum, est universale, & longè efficacissimum. Tale sit etiam nostrum odium necesse est, sic ut quisquis non in speciem dolet, abhorreat constanter à culpis, seu jam contractis, seu contrahendis: ut abhorreat ab omnibus, nul-

la dempta; abhorreat denique non tantum nudâ cognitione & speculatione, sed insuper re ac facto, cunctas deinceps quam efficacissimè impediendo. Has Pœnitentiæ dotes omnes ac singulas divinâ quadam ratione Spiritus Sanctus iis verbis comple-

Eccl. 17. 11. relinque peccata tua, & minue offendicula

I.

III. Et primò quidem vox *Convertere* non obscure primam dotem exprimit, stabilitatem inquam, de qua dictum est. Quid est, AA. Dilectissimi, confiteri, quid pœnitentiam agere? Est ad Deum converti: *Convertere ad Dominum*. Valdè dolendum est, quòd Sacerdos, qui aures confitenti præbet, non raro cum laborat, quantâ potest contentione, in impii cuiusdam animo excitare justum amittendæ salutis metum, hæc, hisve similia verba responsi loco audire debeat: *Verum est, mi Pater, quòd anni jam complures sunt, ex quo saepe Deum offendi; sed non defui partibus meis, quominus de peccatis his me sacro in foro accusarem. Itane, semper te accusasti? an autem & conversus es? hinc rei cardo vertitur: nec enim Confessio, ut multi haulucinantur, negotium est, quod verbis in ore natis persgatur; necesse est id intimis animi sensibus geri: non extremâ in linguæ cuspide, sed imò in corde vera pœnitentia locum habet. Confiteri, repeto, est converti ad Deum: *Convertere ad Dominum*. Unde oportet non admittenda minus, quàm admissa delicta odif-*

se; admissa quidem, illamet deestando; admittenda verò, firmissimo animi proposito nolendo. Si absit horum alterutrum, non est spes obtinendæ à Deo gratiæ. *Nisi conversi fueritis, gladium suum vibravit.* Hic non est altera evadendi via, aut hoc angusto ponte transire oportet, aut meigi. Decreto inquam opus est, quo animum obfirmes ad non peccandum de cetero ullo tempore, quacumque causa, & in quacumque occasione; aut abaque hoc æternum est pereundum. *Pœnitentes (si tamen estis Pœnitentes, & non inanis estis irridentes) mutate vitam.*

IV. Hinc via ad Cælum ampla non est, ut suo nos Oraculo Servator noster edocet. *Quàm arcta via est, que ducit ad vitam!* Non enim linguam, sua Sacerdoti enumerando errata, convertere sufficit: animus convertendus est decreto se de cetero emendandi immobili, totisque rerum ordo invertendus. *Adora quod incendisti; incende quod adorasti.* Sic Clodovæum Galliarum Regem, sacris undis abludendum, S. Remigius affatus est: adoranda nimirum deinceps Crux, quæ igni tradi consuevit: cremanda Idola, quibus thus adolebantur. Ita sanè reorum quisque in animum inducat oportet, pœnitentiam simili ipsorum verborum formulâ alloqui, & diserte denunciare; quòd si altero hoc Baptismo ablui & expiari velit, necesse sit odisse, quæ amaverat, amare, quæ oderat, odisse nimirum peccatum, & Deum diligere: *Adora quod incendisti; incende quod adorasti.* Atque hoc est verè pœnitentiam agere, quia est verè converti.

verti. *Convertere ad Dominum*. Et abique hoc confiteri aliud non est, quam lavam Pœnitentis induere, & corvari, ut remos curvatur in aqua, oculorum ludibrio. *Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longe est à me.* Vix est aliquid, quod Christianâ in Republicâ ita me conternet, quam hæc Servatoris nostri verba; dum observo, scenicorum horum Pœnitentiam tantum esse numerum, ut populam consentent: *Populus hic*. Plurimi officium se facere suum putant, si labia tantum diducant: *labijs me honorat*; nec interim pensi habent quod cor ad Deum non redeat: *Cor autem eorum longe est à me.* Unde dubium vobis AA. nullo modo esse debet, quin monitis utilioribus erudiri & excitari peccatores non possint, quam si decreti hujus necessitas in animum ipsis revocetur: neque enim Dæmon, affirmante S. Virg Teresiâ, aliâ arte majorem animorum prædam agit, quam efficiendo, ut sui pro Tribunali Pœnitentiæ accusatio manca sit, & nullius roboris, dum propositum se emendandi firmum ac stabile, quo sine umbratilis est omnis Pœnitentia, summâ se accusantium incuriâ desideratur.

V. Tria præ ceteris hominum generum admonitione hæc indigent eamque alitè in animum demittant oportet: ij scilicet, quos ad peccandum egestas impellit; qui jactare se de peccatis solent; quique pravam peccandi assuetudinem contraxere. Ut enim quodvis istorum hominum genus, arduum ac difficile hoc propositum experitur, ita fas est credere, sæpe id in quodlibet

desiderati. Primò siquidem, abjiciunt se nonnunquam ad pedes Sacerdotis nonnulli, qui rectissime se purgare sibi videntur, si dicant: *Mi Pater, quid vis, ut agam, si aliunde non suspexit, quo vivam? Non animi causa, sed necessitate compulsus pecco.* Piò miserandæ animæ! Eò, redactam creditis supremi Numinis providentiam, ut alere jam non possit eos, qui sincerè ipsi serviunt! tam cœcæ estis, ut non advertatis, sic confitendo vos noxas vestras geminare? Quæro enim ex vobis: ubi est vitæ corrigendæ propositum? Si necessitate peccatis, nondum conversæ dici potestis, quoniam etiamnum durare necessitatem vidimini affirmare: hæc autem non sublata, non est sublata causa, quæ hætenus sola, ut asseritis, ad peccandum impulit. Aperite tandem oculos, ut agnoscat (ita monet S. Augustinus) eum, qui hætenus pascere voluit ingratarum & perduellem, posse etiam, & velle pascere fidum & obsequentem. *Pascit te Deus contemnentem se, & desertimentem se?* Et si fortè, ad probandam fidem tuam, desideratam opem ac subsidia ille differt, cave animum abjicias; responde sollicitanti te Dæmoni, quod Babylonici illi adolescentes respondere Regi Nabuchodonosori, cum eorum oculis fornacem ardentem objecit: *Ecce Deus noster, inquietabant, quem colimus, potest nos de manibus tuis, Rex, liberare: quod si voluerit, notum sit tibi, Rex, quod Deos tuos non colimus; & statuam auream, quam crexisti, non adoramus.* Sic loquatur necesse est, quemcunque premunt an-

A 2 gustis

S. Aug.
in Ps.
33.

gustis. Certum est, dicat oportet, quod Deus hanc meam inopiam, hanc egestatem sublevare possit. Sed si aliter illi visum est, nōrit Mundus, quod fixam ac ratam mihi sit, non averti à Deo, summā Bonitate, per omne deinceps ævum, ut ad execranda mea commoda me convertam; & sciat hoc cum Mundo etiam Infernus. Sic constitutum animo oportet esse illum, quem ad offendendum Deum rerum penuria impulit: id autem, quàm premente egestate sit arduum, nemo non videt.

VI. Nec difficultatis minùs in concipiendo ejusmodi decreto illi experiuntur, qui adeò depuduerunt, ut de sceleribus suis glorientur, illa jactitent, alijs enarrent, & tanquam re præclare gestâ triumphant. Quo enim isti impulsu movebuntur, ut execrentur plùs quàm omne malum scelera, quæ, saltem ut nullius momenti malum, reputârunt hæcenus?

Prov.
10. 23. *risum stultus operatur scelus. Quâ loquendi ratione id indicare Spiritus Sanctus voluit, quod, sicut risus causa esse solet macula quædam, aut deformitas, quæ damni nihil afferat,*

Ridiculum est defectus quidam ac turpitudine sine dolore; talia nonnullis etiam scelera videantur: unde quàm creberrimè turpitudines suas jocis elevant, nullo respectu narrans, sine pudore vulgant, & tandem ineptissimè de ijs glorientur. Rebus autem sic stantibus, nemo non videt, quàm sit plenum difficultatis firmissimum post hæc non peccandi propositum, Nihil non mali portendit in periculose

decumbente vulnus nimium vividus. *Facies vivida nimis mala.* Nam id argumento est, morbi violentiæ & malignitate perturbatum esse, quidquid in corpore humorum est ac spirituum. Idem ego de impudentibus his pronuncia vero, quos pudet esse bonos, & gloriosum videtur, esse consceleratos. Vultus tam vividus ac scintillans, in ægro valerdinis tam desperatæ, indicio mihi est, intima hujus infelicis animæ sursum deorsum versa esse omnia; amissam fidem, atque ita salutis spem vix ullam superesse.

VII. Longâ tandem peccandi assuetudine depravati summa utique & ipsi difficultate laborabunt, si serio Pœnitentiæ ope converti velint. Enimverò multoties, dum sua enarrant peccata, audire est eos, ita cum Sacerdote loquentes. *Aliter facere non possum. Quid tandem me vis agere? Astendam mihi, quantum valeo.* Et hujus tandem indolis eorum decreta sunt. Deum bonum, quàm firmam & inconcussa! Corallium principio plantarum in censu ponitur, tandem ubi induruit, lapidum in numero habetur. Sic & peccatorum depravorum animas se habet. Perpetuæ contextæque Numinis injuriæ eam ad obstinationem miseris redegerunt, ut ex virtute vivere haud sanè possibile ipsis videatur. Sic autem persuasos quis credat constantissimè istud ipsam exequi decernere? O miseram hominis sortem, qui hac delapsus est! Si eorum ex numero, qui me audiunt, non nemo hujus farinae esset, meminere ille diligenter, solis verè convertis no-

xarum

Exch. ad promissis. *Auferam cor lapideum de carne eorum, & dabo eis cor car-
neum.*

VIII. Atque hoc ipsam universim
Pœnitentibus omnibus inculco : di-
scite tandem timere ob tantam varie-
tatem & mutabilitatem, quam in vo-
bis experimini, post susceptum toties
Pœnitentiæ Sacramentum. Omnem
ejus causam referre soletis in fragili-
tatem vestram : sed hæc etsi non nihil
confere possit ad tam celeres relapsus,
metuo tamen, ut ipsa plurimum con-
ferat : pronius est, ut credâ ; sæpius ab-
solutam suis numeris conversionem
animi abesse. Videte, monet S. Au-
gustinus, lupum illum, qui festinus &
ferox ad gregem mactandum accurrit.
Si Pastores, si eorum canes, lupinâ fe-
rocità provisâ, exeant magnis animis
ad furem hunc abigendum, enim verò
sua ad latibula se bellua tremens pro-
tipiet. An idcirco mutatum quis lu-
pum asseret, & in agnum conversum?
Equidem ille lupus est, quamlibet non
jam superbus ac minitabundus, sed
pavidus & dolens videri velit. *Lupus
venit fremens; lupus redit tremens, lu-
pus tamen est fremens & tremens.*
Hæc est omnium certissima ratio, cur
tam citò ad vomitum redeant plurimi
Peccatorum, qui paulò ante à sacro
tribunali demisso capite sedebant. A-

gunt quæ priùs egerant, quia sunt il-
li, qui priùs fuerant; & tota, quam præ-
ferebant, mutatio exterior erat, vel
quia in eos Confessarius nonnihil in-
vectus erat, vel quia solenniores erant
dies, vel quia ad extorquendam abso-
lutionem videbant necessarium, ut a-
liquanto ante Confessionem tempore
se tantisper refrenarent. Sic illi maxi-
mè Pœnitentiã agunt, qui res alie-
nas rapuerunt, quin unquam reddant;
sic illi, qui scandalorum, suspicionum,
& damnorum in existimatione pro-
pria prætextu, vel domi lunam ali-
quam, vel alio loco alunt : & quam-
quam per sacri jejunijs dies Concionato-
rum vocibus terri videantur, non
culpam tamen, sed, qui eos manet,
ignem metuunt. *Lupus redit tremens.*
Ponunt quidem audaciam in peccan-
do, non tamen ponunt propensionem
ad peccandum : & sic non nascitur
eorum in animis pœnitentiã, quæ, o-
dium Divinum imitata, omnem con-
stantissimè abominetur iniquitatem :
& respicere iniquitatem non possit.

II.

IX. Altera genuini Propositi deus
& conditio est, ut peccata detestetur
planè omnia, eo solum, quia peccata
sunt; sitque decretum abstinendi à sin-
gulis & universis, nullo dempto, qua-
lem ad dolorem detestationemque
exemplo nos suo Pœnitentium specu-
lum Regius Propheta provocat, *o-Pf. 112
mitem, inquiens, viam iniquitatis odio
habui.* Neque hîc defuit Christiano-
rum è numero, qui deficiant. Sunt
enim, qui sacrum judicem sic allo-
quun-

quuntur. *Hoc tantum peccati genere (& exprimunt, quod sit) deliqui; alterius me reum non scio. Non rapio aliena, non falli, non detraho, nec aliam quemquam injuria afficio. Ab hoc tamen, ad quod tam pronus sum, peccare haud satis video, quomodo abstinere possim.* Hoccine Propositum peccata complectitur omnia? Non tantum Fures, Fraudulentos, Detractores, Homicidas odit Deus, sed Peccatores, & peccata detestatur planè singula & universa. Nec dissimilen oportet esse detestationem nostram, si tamen veram & efficacem adamamus; sed Divini instar odii adhorreere debet ab omnibus sine ullo limite. *Convertere ad Dominum & derelinque peccata. Cuncta omnino, consta relinquenda, & nec uni alicui oportet affici.* Cromatius gravi tentatus in valetudine opem à S. Sebastiano petiit ad sanicatem recuperandam. Enim verò libenter etiam, reposuit Martyr Sanctissimus, dommodo status Idola frange-re omnia, quæ divino hætenus cultu adorasti. Accepit conditionem Cromatius; cum tamen idola fregisset cetera omnia, uni præ reliquis charo & venerabili pepercit: unde licet illi tunc ac bene peccatus esset Sebastianus, morbus tamen remisit nihil: donec à Sancto rogatus: numquod forsasse uspiam adhuc superesset Idolum integrum? candidè fassus est, superesse, sed unum duntaxat. Hoc proinde confestim in frustra abiit, & integra Cromatio redijt valetudo. Ita & vestro è numero quispiam Sacerdotem accedit non æger modò, sed planè

*Cromatius
in vita.*

mortuus, & vitam sibi petie restitui, dum cupit à noxis absolvi. Nulla, inquit Sacerdos, in me mora erit; sed hunc ad finem consequendum frangenda sunt idola omnia, hætenus cum tantà supremi Numinis injurià à corde tuo adorata; necesse est, statuere firmissimè, non peccare deinceps quancun- que ob causam. Si tu interim dilectum tibi idolum aliquod servare vis, affectam, inquam, vigentem ad voluptatem illicitam, lucrum injustum, vindictam, aut quodvis aliud gravioris delicti genus, frangas licet idola cetera, & abomineris quodlibet peccati genus, nil tibi Sacerdotis Absolutio proderit, nec sua miseræ animæ vita restituetur. *Qui offendat in uno, factus est omnium reus.* Si oneratae carina, si prora ac puppis firmissimæ fuerint, pateat autem alicubi ex latere rima, an non id satis est, ut submergatur? Dicis: Non furor, non mentior, non famæ alienæ, non rei noceo, malo alio non urgeor, quàm illo, ad quod tam prona natura est. An non vides, hoc unum satis esse, ut mergaris mari illo igneo, si non occupas, & decreto stabili, abstinendi à peccatis omnino omnibus, periculum prævertis? Maxime cum non raro illud unicum sit etiam maximum. Saul vulgus occidit, Regem servavit, *Apprehendit Agag Regem Amalech vivum, omnia autem vulgus occidit in ore gladij.* Ita & hujus turfuris homines faciunt. Una illa, quam dicunt, fragilis mil-lenas noxas continet; & ipsi unam hanc servant, nec attendunt, quòd ceteras inter ut Rex emineat, atque ita una

una ipsa & sola pro decem millibus
 2. Reg. computetur, ut ad Regem Davidem di-
 10. 3. ctum est. Nōrit proinde quilibet, Legē
 divinam non pati ejusmodi exemprio-
 nes: totius cordis ipsa est domina;
 totum proinde sibi vindicat, ut ratio
 postulat; sic ut si tu è diverso partem
 aliquam labores servare tibi, licet al-
 teram videaris non invitus dare, spem
 salutis nullam habeas super. *Divi-*
 10. *sum est cor eorum: nunc imeribunt.*

X. Sicur porro Propositum ita la-
 tē patere debet, ut peccatum omne
 procul habeat, ita necesse est, ut fu-
 gam hanc à culpis imperet omni in e-
 ventu, quocunque rerum statu, loco
 quocunque ac tempore. Est, qui se
 accusans dicat: *Si alius quisunque hoc*
illud ve mibi imperaret, enim verò non
obtemperarem, sed cum herus imperat,
quid agam? heris necesse est cervicem
subdere, & obedire. Quid ergo? an
 Deus, Dominus ac herus tuus non est,
 an non est Dominus Dominorum o-
 mnium? Vade, quisquis es, nec enim
 tibi Confessio prodest quidpam: &
 sic ubi forte in aliquem incideris, qui
 tamen verbis te absolvat, certus esto, si
 S. Cypriano fides, quòd tam non pro-
 fit tibi quidquam, ut etiam plurimum
 noceat. *Hoc non est curare, sed si ve-*
rum dicere volumus, est occidere. Nec
dispar illorum est ratio, quibus fixum
est, tentanti nunc quidem fortiter ob-
niti, sed in omne futurum tempus hoc
voluntatis decretum se non extendit.
 Hoc ex genere sunt miseræ illæ, quæ
 manus porro dare sollicitanti abnuunt,
 sed eo fine, ne suis spes, quas habent,
 evitent. Sed si nite, jungantur illæ

conjugio, & tunc videte, an pari fasti-
 dio rejecturæ sint turpes amatores
 suos, quo illos nunc à se repellere vi-
 dentur. Hoc non est animum & cor
 vacuare, ut vas plenum aquâ, sed ut
 saccum frumento plenum. Jubet ta-
 men Dens, ut sic effundas, quæ noxia
 in illo sunt, ut ex vase aqua effunditur.

Effunde sicut aquam cor tuum ante con-
speculum Domini. Nam qui frumen-
 tum effundit è sacco, sperare potest,
 quod denuo implere illum eodem fru-
 mento possit. At aquæ è vase in ter-
 ram effusæ denuo colligendæ spes est
 nulla: actum est de illa. Equidem
 non parùm hoc quoq; ex capite mul-
 tis peccatoribus metuo, quorum si in-
 tima pervidere concessum esset, appa-
 reret enim verò latere ibi tacitam vo-
 luntatem redeundi, post Sacros & fe-
 stos Mysteriis Religionis nostræ dies,
 ad ludum pristinum, & sylvam anti-
 quam, & onerandi denuo sinum quis-
 quiliis, quas abjecerant. *Postquam a-*
liquos peperere, rursus alios in utero ge-

nerunt, ac superfatant. An non faten-
 dum, tales esse aliquorum Confessio-
 nes? Sub ipsum illud tempus, quo ve-
 luti pariunt delicta aliqua prius ad-
 missa, de aliis subinde admittendis co-
 gitant, & dum cor eorum patit, alium
 jam factum iterum gerit in utero. Id
 autem inde nascitur, quod fermè cul-
 pa, non ut culpa est, horrore sit; sed
 fructus tantùm culpæ timeantur, qui
 non parùm noxii prævidentur. Multi
 proin nullo bono suo confitentur, &
 dem videntur sibi animum ab omni
 prorsus labe purgasse, ne primas qui-
 dem sordes eluerunt. *Generatio, qua*
sibi

Prop.
3. 12.

*sibi manda videtur, & tamen non est lo-
ta à sordibus suis.* Nec temerè Genera-
tionis voce hîc Deus utitur: es enim
indicare vult, non unum alterumve,
& rarè admodum tales reperiri; sed
plures esse, quàm vos opinemini,
qui ideo hæc mea monita, ut nimis
anxiè religiosa ac rigida, parvi facitis;
cùm tamen sint ex iis, quæ vobis non
utilia tantùm sed planè necessaria
esse, præterquam ulla alia, plus satis
scio.

III.

XI. Quantum autem in hoc ve-
stro de meis documentis sensu ac ju-
dicio à vero aberreris, haud paulò ma-
nifestiùs patebit, si tertiæ etiam, de
qua initio dictum est, conditionis
memores, cum eâ propositum ve-
strum contuleritis: tum enim appa-
rebit, quàm multum illi desit. Est
autem tertia Divini odii prærogativa,
quo peccatum abominatur, virtus
ejus potentiùs, quàm illud re ipsâ
in Cælo, Terrâ, Inferno etiam, quin &
in Filio suo Unigenito persequitur,
cùm tamen hic peccati habere in se
potuerit nihil, præter speciem & simi-
litudinem. Sed vel hoc satis erat.
Est certum quoddam generosorum
Canum genus, qui Antipathiâ occul-
tâ, non vivas tantùm Bestias discer-
punt, sed in pelles etiam earum sævi-
unt. Sic Justitia Divina tam acerbè
in nostrum Redemptorem amantiùs-
imum desæviiit, etsi peccati vel umbra
immunis esset, tantùm quia Peccato-
ris indutus exuvias vadem se grandis
illis debiti constituerat. Haud e-
quidem videtur majus efficacæ odii

Divini, quàm istud posse esse argu-
mentum. Qui ad vulnèrandum ho-
stem non dubicaret obstantem filium
unicum gladio transfodere, nã ille
rectè diceretur efficaciter velle mor-
tem inimici. Huic igitur Divini
odii virtuti ac efficacæ vestram con-
ferte scelerum pœnitentiam, vestra
decreta, & tum quid de eorum per-
fectione virtutèque sentiatis, edi-
cite. Heu quæ virtus! Profecò
Confessiones nonnullorum Indicia
illis arboribus perfimiles sunt, quæ
foliis tam latis, tamque firmis super-
biunt, ut chartæ instar scribendis li-
teris deserviant, fructum interim pro-
ferant omnino nullum. Volunt ni-
mirum aliqui vitæ errata identidem
corrigere, re ipsâ planè nunquam cor-
rigunt. Si emendarent se saltem tantu-
lum, & tum ad sacrum tribunal redi-
rent, parcus quidem & velut extortus
is fructus foret, foret tamen aliquis.
Hoc dolendum, quod aliud in oculos
& sensus non incurrat, nisi pulcherrima
promissorum, & officiosorum ver-
borum folia, semper tamen infecunda.
Nemo nescit, illos ad Nuptias E-
vangelicas invitatos variis absentiam
suam prætextibus purgare conatos.
Primus se villam emisse, ajebat, quam
videre necesse sit; alter se juga boum
quinque emisse, quos oporteat proba-
re; tertius ceteris animosior, uxorem
à se ductam, eaque causâ venire non
posse. Ita narrat S. Lucas, nobisque
indicat, quænam illa sint, quæ ferme
prætendere mortales solent, quò minus
divinis Legibus & inspirationibus ob-
temperent. Aliam rationem S. M. a-
thanasius

thæus securus est, qui cum eandem referat parabolam, omnium tamen tam variis excusationes paucissimis complexus, afferit, eos qui non venere, ideo non venisse, quod nolent venire: & *nolebant venire*. Ut intelligeremus, quidquid tandem ad se purgandos afferant, qui Divinis iussis non obsequuntur, tentationes, imbecillitatem, proclivitatem, egestatem, socios, assuetudinem; Deum tamen, animorum arbitrum, cunctas has causas ad unam revocate, atque hanc non esse aliam, quam quod nolint. *Nolebant venire*. Non emendantur, quia emendari nolunt; non deserunt popinas, quia nolunt deserere; non abstinent blasphemias & execrationibus, quia nolunt abstinere, non eiciunt domo meretriculas, quia nolunt eicere: verbo, deest ipsis voluntas seris, seu decretum propositumque efficax, & non habent, nisi velleitatem, quam dicunt: seu decretum imbecillum, & ad cuiusvis auræ motum ac sibilum mutabile: *Vult & non vult piger*. Haud aliter, ac quæ in sublimium ædificiorum cacumine eriguntur bractæ, aut quos appellant, Tritones, qui vento quolibet nunc hoc, nunc illud vertuntur in latus, loco tamen suo nunquam dimoventur. At animus constans & firmus quid per Deum non potest? nã ille vitam corrigendi rationem ac viam facile invenit. *Quodcumque imperavit sibi animus, obtinuit*, teste Senecâ. Voluntas nostra supremo Cælestium orbium non absimilis est; quacumque rapitur, eò secum sphaeras subjectas trahit. Sic & voluntas,

R. P. Segneri S. J. *Christ. Instr. Tom. III.*

quæ sibi immobilis constat, rapit post se Memoriam, Intellectum, Irascibilem, Concupiscibilem, reliquasque vires ac facultates inferiores, ac subjectas, plinè omnes, efficitque, ut, quod jubet ipsa, cum fide exequantur. Ubi proinde non est cernere hanc obedientiam, hanc executionem, argumento est, serium etiam voluntatis decretum abesse. *Non utique plena imperat: Confess. ideo non est, quod imperat: rectè affirmabo cum S. Augustino. Loquitur voluntas tua, sed pleno ore non loquitur: vocem dentes & labra præpediunt: ideo facultates ceteræ immortæ hærent: nec obtemperant. Serio impera, loquere voce alia, distinctaque, & tunc cognosces, quid inter voluntatem & voluntatem interfit. Si plena esset, non imperaret ut esset, quia jam esset.*

XII. In celebri illâ urbis Ostendanzæ obsidione militum nonnemo pessimâ blasphemandi assuetudine eò deductus erat, ut palàm profiteretur, non posse se à tam pravo usu desistere. Cum autem subinde gravi pressus inopiâ, vitæ subsidiis destitutus, malèque reclusus, stipem à Sacerdote quopiam rogaret, hoc accepit responsum. Si tantum tibi est animi, ut sequi me unius horæ spatio velis, & omni interea temporis abstinere blasphemiam, en aureum, quem à me accipies, nummum; & cum dicto, nummum ostendat, abitque. Sequitur miles, aureâ illâ tractus illecebra. At Sacerdos destinato consilio per media castra viam legit, & nummum aureum manu erecta præferens, obit singula

B b

vi

militum contubernia, locaque maxime militum cœtu frequentia, ponè sequente, quem dixi, milite: quem ut alii videbant, ita vel excipiebant sanis, vel dictis laceſcebant. Quis crederet: Miles ita ignominioſè luis à commilitonibus, qui probè hominem noverant, habitus, ſtimulabatur identidem ad ſolitas blaſphemias; non prorupit tamen in ullam, linguam non frenans ſolùm, ſed iterum iterumque admordens, ne pravo illa more voces ſacrilegas effutiret, donec luſtrata hac ratione magna caſtrorum parte à Sacerdote promiſſum numum acciperet, adjecto ſalubri documento, agnoſceret, poſſe corrigi inveteratam blaſphemandi aſſuetudinem, dummodo ſeridè velit. Nec dubito, quin non paucis ſimili remedio ſanitatem reſtituere poſſem; qui modò tories ingeminant: *Non poſſum*. Non potes, quia non vis; ſed, ſi muſcum, velles: conſtans autem, & forte illud voluntatis decretum non adefſt. Ceterum: *Si volueritis, & audieritis me, bona terræ comedetis*: in quæ Dei verba ſic porro commentatur S. Joann.

Prolog. in Joann. Chryſoſtomus: *Videsne ſolâ nobis opus eſſe voluntate? voluntate inquam, non qualibet & vulgari, ſed exquiſitâ.*

XIII. Eric, qui quærat: ecquodnam autem indicium eſt, quo diſcernere liceat, eſſe in nobis voluntatem & propoſitum ejuſmodi efficax? Enimverò digna eſt reſponſo hæc quæſtio: noſſe enim, quod quæritur, inter præcipua arcana eſt ſalutis conſequentiæ; cùm Infernus tam ſic plenus propoſitis & decretis ejuſmodi mo-

bilibus & imbecillis, quàm plenum eſt Cælum decretis fortibus & inconcuſſis. Primum igitur voluntatis ejuſmodi efficacis dignoſcendæ ſignum eſt, ſi illa ab omni abſoluta ſit conditione, proſuſque à nullâ pendeat. Accedit tribunal ſacrum ſemina haud ſanè caſta: interrogat Judex, ratumne habeat, à turpi quæſtu & commercio deſiſtere? illa. *Si Deo placet, inquit, corrigam vitam: ſi virum tantum habuero, non redibo ad aſſuetâ flagitia: ſi ille, ſi inquam, ille me porro non ſolicitavit, tunc tandem ſpero turpis vite mee finem adefſe*. Miſeram te! Iſtud, ſi, ſi, murus eſt, qui te inter & divinam gratiam intercedit: nunquam fiet; ut huic animus tuus jungatur, quamdiu intermedius hic paries ſteerit: evertatur neceſſe eſt. Neceſſe eſt, inquam, decernere ſine ulâ conditione, abſtinere à ſcelere, ſive tenet & provocet, ſive non provocet ſceleris ſocius. Quidquid unquam accidat, quæcunque ſit rerum hominumque combinatio, quidquid contra moveatur oportet decretum tuum firmum ſtare & inconcuſſum, non ſubnixum fulcris his dubijs, quæ tam parùm voluntatem tuam ſulcient, quàm parùm debilibus ſuſtentaculis inniretur domus jam ad caſum prona.

XIV. Adhuc certius voluntatiſ tue apparebit virtus ex collatione operis. *Propoſitum optimè manifeſtatur per operationem*; ait S. Thomas, vir noſcendarum animi motionum peritiſſimus. Adhuc lapidem Lydium examines oportet decretum tuum, ne in tanti momenti negotio fallaris; quoniam

niam ex hoc decretorū & propositio-
rum efficaciam salus tua pendet, & gra-
tia delictorum. Sic igitur te ipsum
alloquere. Tot jam annis in luto isto
obscuro hæreo, ecquid egi, ut inde
emergerem? Tot annis cum ira-
scendi, cum litigandi se offert occasio,
etumpo in blasphemias: quid egi, ut
tandem Inferorum linguam loqui de-
fuescerem? Tot jam annis odio fe-
ror intestino adversus inimicum il-
lum meum; quibus precibus, quibus
pietatis in Deū officijs institi, ut tam
noxia animi peste divina me Bonitas
liberaret? Deprehendes enim verò hoc
in examine, tam longo temporis in-
tervallo, te aliud non fecisse, quàm ut
semel iterumve sacro Arbitro reum e-
jusmodi scelerum te sisteres. Et hanc
tu voluntarem robustam dices & effi-
cacem? Si videres Dominum ædium,
incendio conflagrantium? assidere
ad earum limen, & ad ignem hunc
manus sequere totum calefacere, an in
animum inducere posses, acerbo do-
minum illum luctu ædium suarum
jacturam prosequi? haud sanè exi-
stimem. At crederes profectò, si vi-
deres illum, celeritate & conatu quo
posset maximo, afferre aquam, vici-
norum magnis vocibus opem implora-
re, sursum deorsum currere, medi-
as ingredi flammæ ad res chatiores
pretiosioresque depascenti igni tem-
pori subtrahendas, reponendasque in-
tuto. De me autem queretis, si pro-
positis tuis ore prolatis, licet fa-
cta consequantur nulla, non credo?
*Non est perfecta voluntas, nisi sit talis,
qua oportunitate data operetur.* S. Tho-

mæ assertio est. Minus promittere,
& plus præstare, salus erit animi tui:
verba enim, semellæ sunt, & idcirco
Stygius Pharo eorum rationem habet
nullam, sinit ea multiplicari quantum
lubet. At facta, masculi sunt, quos
odio prosequitur tam infesto, ut ne
unum quidem servari permittat. Vide
quæso, quomodo Deus Poenitentes
ad voluntatem seriam excitet allatis
suprà verbis: *Convertere ad Dominum,
& relinque peccata tua, & minue offen-
dicula.* Convertere decreto &
proposito efficaci: relinque peccata
non aliqua, sed omnia; minue offen-
dicula, tolle pericula peccandi propo-
sito firmo, quod non nudâ contem-
platione contentum rem ipsam non
aggrediatur, sed quod difficultates
complanet; quas etsi omnes tollere
non licet, quamdiu molem hanc car-
neam circumferimus, leviores tamen
reddi oportune possunt, & plurimum
ipsis roboris tolli.

XV. Adverte proinde, duobus ma-
ximè modis minui posse succumbendi
pericula; primùm si tibi de armis
pluribus melioribusque prospicias;
deinde si hostem exarmes. Utroque
hoc medio utendum est, si tibi cordi
est efficere, ut propositum firmum sit.
Tibi igitur primùm de armis pluribus
providendū. Quare si crebrò sordidis
illis voluptatibus inquinare te solitus
es, quid tibi agendum? Si seriò libe-
rari hac contagione cupis, decernas
oportet sæpius ad Poenitentiam tribu-
nal adire. Imò, ut melius rem tuam
agas, accedendum est etiam, antequam
labaris denuo: sic enim sanaretur
B b 2 vulnus

Exodi.
1. 16.

vulnus; quod si nondum obducta cicatrice refricetur, nunquam amplius torum coalescet. Insuper sæpe etiam fumendum Divinum Evcharistia epulum: mane ac vesperi preces ad Deum, ad ejus opem petendam, magno studio fundendæ; Matris Virginis patrocinium omni industriâ prestandum; & Divorum præterea Divarumque alicui, cui magis devotus sis, studiosè supplicandum. Lectioni etiam sacrorum librorum multa & sedula danda est opera. Audiendi crebrius & diligentius Oratores sacri; incruento Sacrificio majori adstantum animi corporisque compositione; egentes frequentiore stipe sublevandi. Hisce factrandis demonstrabis, seridè te extinctas flammis velle; hoc enim est multam aquam affundere. At qui nihil agunt, ut agunt non pauci, non produnt, quod servatam, sed quod redactam in cineres domum exoptent. *Qui mollis est in opere suo, frater est sua opera dissipantis: Spiritus Sancti effatum est.* Perinde ac si diceret, Peccatorem, qui socors sit in medijs ad seriam emendationem adhibendis, & eum qui destinato animo in peccatis hæere velit, germanos planè fratres esse, quos inter nihil aliud discriminis intercedat, quàm quod eorum unus sit major, alter minor natus, cetera simillimos. *Qui mollis est in opere suo, frater est sua opera dissipantis.* Neque verò illa, quam quis in agendo sentit, imbecillitas incriminamento esse debet ad abstinendum etiam deinceps istis emendandæ vitæ præiudiis, sed potius inducere debet

ad illis majori curâ perfectioneque utendum, jungenda eleemosynis oratio, orationi ac precibus creber Divinorum Mysteriorum usus, hinc Concionum audiendarum frequentia, ut ita, cum singula hæc præsidia mederi satis non possunt, cunctis simul adhibitis socordia atque ignavia nostrâ curetur. Hanc nos industriam natura docet, quam cum non lateat animantes exanguis multo torpere frigore, & tardis esse ad motum, multis illas instruxit pedibus, ut hæc organorum multitudo causæ moventis lenitudinem compenset.

XVI. Altera imminuendi pericula ratio *minue offendicula*, est suis hostem armis exuere. Si te contingeret, eidem cum Leone aliquo catenæ esse illigatum, an non id ageres omnibus ingenij & corporis viribus, ut vel dentes illi frangeres, vel hebetares ungues, vel fame saltem robur ac vires edomares? At qui tu alia agis omnia, & persuadere tamen mihi vis tibi planè propositum vincere hostem, sua illi arma detrahendo. Alligatos es corpori tuo, quod ferocità omnes belluas superat. Quando tamen tibi curâ fuit ut hanc ejus ferociam fame mitigares? Pro eo, quod jejuniis & ciborum abstinentiâ maceranda esset caro, multi, ijs potissimum diebus, quibus à Sacro Tribunali, & mensâ Evcharisticâ redeunt, popinas frequentant, & nobiliore se vino ingurgitant, perinde ac si non alia suppeteret sacros dies piè castèque transigendi ratio, quàm corpus multo ac delicatiorre cibo potiusque faginare. Si Con-

fella-

festarius jejunii mentionē faciat, tantum non, solo ejus nomine audito, animo multi linquntur. Insuper tam non frangis dentes, tam non telectas ungues Leoni huic, corpori tuo, ut magis te cernā hęc arma Indies acueret; tam non fugis pravorum consortia, conventiculis periculosa, ludos, jocos, remissiones animi & corporis oblectamenta, ut potius his magis inhies. An hoc est imminuere pericula peccandi? *Minue offendicula.* Neque tamen hic sermo mihi est de periculis, quæ proxima dicimus; de his enim aliās, ob gravissimum rei momentum, seorsim differendum est, de remotis tantum loquor, in quibus non sæpe quidem, aliquoties tamen quis cadit: quia tamen & concupiscentiæ & animalium appetituum vires augent, arma ipsis, & audaciam suggerunt, de ijs, majori saltem ex parte, vitandis cogitandum est. Dum de vitā seriō emendandā cogitatis; major querendus à turba secessus; magis vobismet vivete oportet. Neque jam sit, qui mihi occinat; nimis hoc dorum esse, & sic vivere, esse potius tristitiā ac mœrore mori, atque contabescere. Non est hoc mori, est aliter, & verè vivere. Magnes, cum attrahendi ferri virtute destitui cœpit, recipit vires pristinas, aliquos dierum spatio ramentis ferri sepultus. Idem experiretur homo Christianus, postquam tepescere & languere in virtutum studio cœpit; immò cujus in animo semi-mortua jam est fides, si tot relaxationibus & remissionibus animi omittis; declinato aliorum vanorum mortali-

um consortio, sacrationibus saltem diebus, negotiis animi perpendendis tempus aliquid daret; nã ille amissum robur recuperaret. Quod si plura à quoquam exigere videor, quàm ut audire suadentem, & sequi velit, aut possit; aliquid saltem eorum præster oportet, quia si cuncta repudiaret, quis crederet, cum de vitā seriō emendandā cogitationem suscepisse!

XVII. Quare ut plura reducam ad unum: *Oportet voluntatem rei applicare*, ut hortatur S. Joan. Chryostomus, neque sterili mutandæ in meliùs vitæ desiderio contentum esse. Mercator profecto, egestatem opibus mutaturus, satis non habet in has desiderio tantum ferri, *non soli acquiescit cupiditati*; sed negotium magnis animis aggressus de navi sibi prospicit; transigit cum Nauclero, naulum adnumerat, per tempestates & procellas, periculis non territus, veras auri venas inquirit; cum solâ voluntate ac desiderio divitem esse, emolumentum adferat nihil. Nos si volumus, *repentè mutari possumus*, pergit idem S. Doctor. & *ex luteis aurei fieri*; nam ad Dei quidem Gratiam quod atinet, hęc volenti nunquam deest: totum ergo rei momentum in eo situm est, ut velicus voluntate ejus generis, quam pluribus descripsimus; ejus modi scilicet, quæ conjuncta sit operi, quod, velut extra se egesta, efficiendo, *efficax* appellatur. Sinite, depingam hic vobis sub finem ejusmodi voluntatis effigiem in eventu omnis ætatis memoriâ dignissimam.

*Prov. in
Evang.
Joann.*

XVIII. Hugo Hetruriae Princeps
Facin. in vita. Serenissimo Oethonum sanguine pro-
 ceptus, pueritiam magnâ vitæ purita-
 te acâ innocentia transegit, matris Vi-
 villæ piâ sanctâque institutione usus.
 Sed bladiensis dein fortunæ illece-
 bris in transversum actus multiplici
 juventutem suam libidine fœdavit.
 Hæc tamen inter ætatis flagitia Pira-
 tem in Deiparam Virginem fovit con-
 stanter, illius cultui addictissimum se
 palam professus. Erat miser eorum ex
 numero, qui Mariam à Jesu separaram
 cuperent, ut experimento discant, fas-
 ne & impunè alicui sit, fructum tracta-
 re contumeliosè, honore ac reverentiâ
 tuto, quâ arborem colit. Hoc tamen
 ipsum tam mancum Deiparæ colendæ
 studium Hugoni saluti fuit. Vena-
 tum siquidè aliquando egressus, dum
 haud procul Arni valle oberrans fati-
 gationis, sitisque, quæ aridum guttur
 torquebat, levamen circumspicit,
 ecce tibi Puellam repenti obviam ha-
 bet formâ supra humanam, quæ cala-
 thum fructibus præstantissimis qui-
 dem, sed ita sordidis inquinatisque,
 ut nauseam aspectanti moverent, ple-
 num offerebat. Hugo tamen sitis
 impulsus ardore manum extendit
 fructum aliquem prensurus: sed vix
 attigerat, cum manibus denuo elabi
 finit, vel oculis, ne dicam stomacho,
 ram fœdas sordes, ac spurcissimam nau-
 seantibus. Talis est (respondit tum
 Cæli Domina hoc sub schemate Hu-
 goni se sistere dignata) tua in me pie-
 tas: bona quidem ipsa in se, ac mul-
 tum laudabilis, sed vitæ tuæ sordibus
 pessimè conspurcata: hac igitur quid

me vis facere? Hæc dixit, & videri
 desinit. Ita tam plena amoris & viva
 horratio id urique efficere Hugoni
 in animo debebat, ut fœditatum sua-
 rum magnopere pertœsus, purius
 sanctiusque posthac, ut olim, Matrem
 Virginem coleret. Sed eâ effectum
 nihil: nam castus esse velle, cum
 tamen & Juvenum lascivorum con-
 fortia, & sensuum oblectamenta con-
 sectaretur ut prius, mox iterum esse
 cœpit, qualis fuerat, frenis cupidita-
 ti denuo pessimè laxatis: unde ne-
 cesse fuit, ut Virgo Mater mediis
 potentioribus ad bonam frugem testi-
 tantem revocaret. Cùm ergo ite-
 rum venationi in monte Senario ope-
 ram daret, crassæ repente nubes ca-
 lum oripuerant, tamque densus ac
 præceps cælo imber effusus est, ut Hu-
 go, missâ venatione, de lazibulo cir-
 cumspicere cogereetur. Effusus igitur
 habenis ad spelæum quoddam fertur:
 subituro autem, fœnestissimo horrore
 plenum spectaculum se objicit. For-
 nax erat eâ formâ, quâ ferrariæ esse
 officinæ solent: hac circum niger-
 rimorum fabrorum manipulus, qui
 seminudi extrahebant è flammis non
 ferri massas, sed capita, corda, crura,
 aliæque humanorum corporum in
 frustra sectorum membra, quæ incudi
 imposta horrendis ictibus contunde-
 bant. Magos primùm, veneficosque
 fabros hos Hugo credidit, qui illas
 in montis latebras se abdidissent:
 quare cum in ejusmodi hominum ge-
 nus animo esset insensissimè, gravissi-
 mis in eos verbis sine me u. invectus,
 tantæque se flagitia probè ulturû pro-
 fessus

fellus est. Hæc dum ille minax lo-
quitur, fabrorum illorum aliquis ad
os speluncæ accedit propius; & par-
cius ista, inquit, parcius, neque e-
nim nos M'gi, sed divinæ Justitiæ mi-
nistri sumus; & his suppliciis macla-
mus mortales aliquos, obscænis volu-
ptatibus olim deditos; exspectamusq;
propediem Hugonem quempiam, Re-
gionum istarum Principem, qui &
ipse, ubi in manus nostras venerit, li-
bidinum suarum pœnas hæc super in-
cude liberaliter luet. Hæc tandem
spectra audientis videntisque Hugo-
nis animum immutârunt penitens. A
spelæo enim ad suos sine morâ rever-
sus, alius planè à se ipso videbatur.
Mox obfirmato ad fugiendas efficaci-
ter pœnas, quas comminantem per
hæc spectra Deum audierat, animo
statuit, ferijs quibusdam Sacrationi-
bus sua palàm Florentinâ in urbe fa-
teri flagitia. Quare inter Ravenna-
tem Archiepiscopum, qui tum fortè
sedis Apostolicæ Legatus aderat, &
Eustachium Præfulem Florentinum
medius, ad summam ejus urbis ædem
ibat, istud identidem admirabundo,
qui ex totâ larè viciniâ confluerat,
populo ingeminans: *Hugo posthac
non erit Hugo: Hugo posthac non erit
Hugo.* Nec aliter fecit, ac dixit, in
alium planè hominem mutatus.

XIX. Nunc mentem ad hæc ejus
verba advertite: *Hugo posthac non
erit Hugo:* horum enim causâ totam
hanc narrandam sumpsit historiam.
Hæc est potissima in Pœnitentiæ Sa-
cramento difficultas; hæc sunt illæ an-
gustiae, per quas transcendendum est

serpenti, ut pellem exuat; hæc est il-
la petra scabrosa: decernere constan-
ter & inviolabili proposito, non esse
posthac, qui fueras; sic ut quisque,
suo saltem in animo, dicat: Non ero
posthac, qui fui; emendabo, quæ pec-
cavi; eròque planè alius; & quia hoc
volo, non autem *vellem* tantùm, fu-
giam deinceps loca illa periculosa, in
quibus tam pronum esset denuo labi,
sacris Pœnitentiæ Evcharistiæque My-
steriis utar crebrius, confugiam ad
preces, & opem ac patrocinium
Custodis mei Angeli, Cælitum meo-
rum Advocatorum, Matris imprimis
Virginis, quæ omnium in terris Pec-
catorum mei similium asylum est pa-
ratissimum, postulabo: nec durum
mihi erit amplecti remedia omnia,
quæ Confessarius mihi vel imperarit,
vel suaserit.

XX. Hoc demum gentinum est
propositum: hic est actus voluntatis,
non vacillantis, sed firmæ. *Proposi-
tum est actus voluntatis deliberata.*
Quæcunque autem ejusmodi cum
voluntatis decreto fient Confessiones,
securos nos reddent in vitâ non ma-
gis, quàm morte: & quamquam e-
tiam post eas peractas relabi quem-
piam contingat, non est, quòd anga-
tur, quasi aliquo Confessionis vitio
factum sit, ut relaberetur: humanæ
potius voluntatis, mutabilitatis & in-
stabilitatis vitio cecidisse se meritò
creder; cum Sancti Spiritûs, opti-
mâ fide & integrâ, secutus consilium,
ex animo conversus fuerit, conversio-
ne conjuncta cum decreto & pro-
posito firmo, proposito ad omnes se

noxas

S. Tho.
2.2.9.
88. ar.
1. cor.

noxas in genere extendente; proposito non verborum & desideriorum, sed operum, atque adeo verè efficaci. *Convertere ad Dominum, & relinque peccata, & minue offendicula.* E diverso autem, si omnem in eo reposuerit industriam atque conatum; ut numerum admissarum noxarum quàm accuratissimè cognoscat, fide summà exponat, de reliquis non sollicitus, eorum erit ex Hypocritarum numero, tam acerbè à Christo increpitorum, qui lavant, quod foris est carini, intus autem foedissimarum sordium plentem relinquunt. Ubi autem quis sistetur tribunali, cujus Judex gloriatur se corda nôsse omnium, tum enim verò discer, nimis tamen serid, quanti momenti fuerit proposita hodie à me doctrina, quæ est, ut ad a nullum intelligamus, quid sit ritè confiteri? Fida proin illam mente retinere. Confiteri idem est, ac uno eo-

dè-nque momento converti. Converti est tota voluntate mutari. *Conversio dicitur quasi cordis unàque versio:* quæ causa est, cur de peccatore Propheta Ezechiel pronunciarit, quòd *quacunque die conversus fuerit, vita vivet.* Non dixit, *versus,* conversus dixit: namque, pergit S. Augustinus, *de veritate à peccato, qui jam vult dimittere peccatum, convertitur, qui jam non.* *Deum oro, & omnino vertitur.* Deum oro atque obtestor, ne ipse, qui cum sit purissimus Spiritus, vult, ut ipsi serviat in Spiritu & veritate, oro inquam, obtestorque, ne unquam permitat quemquam ex hoc numero falli in negotio, ex quo pendet æternitas felix, aut infelix: verè enim tantum interest peccatoris, rite ac verè penitere, quantum interest non ex-cidere verà vità, quæ est sola futura, nulli obnoxia mortalitati.

DISCURSUS XV.

De Proposito vitandi occasiones penitenti necessario.

I. Thomas Mortus, magnus Angliæ Cancellarius, summo aliquando manè à carceris custode monitus; captivos, perfracto, intempestæ noctis silentio, carceris muro, profugisse planè omnes: respondit hoc nuncianti, & quid factò opus esset, sollicitè ex eo

quærenti: Irer confestim, architectos ac fabros murarios vocaret; curaretque, quàm celerrimè muri partem everfam restaurari, ne quem forte profugorum subiret cupido redeundi, & antrum illud denuo subeundi: arguto hoc dicto placidè ridens eum, qui malo non medicabili remedium postulabat. Hoc responsum, quod in ore magni viri, grato quodam & in-